

Spada medievală de la Bumbești – Jiu, (județul Gorj)

Dumitru HORTOPAN

Vasile MARINOIU

Spada medievală păstrată, în colecția Muzeului Județean Gorj sub numărul de inventar 9.368, a fost donată în anul 1978, alături de alte bunuri culturale, de către Consiliul Popular Bumbești – Jiu (pl. I).

Condițiile descoperirii acestei piese sunt necunoscute, astfel încât, singurele considerații care se pot realiza pe marginea ei, sunt din punct de vedere tipologic.

Lungimea totală a spadei măsoară 1002 mm, iar greutatea de 1410 gr.

Cele două tăișuri ale spadei converg ușor spre un vârf ascuțit. Lățimea lamei scade progresiv de la 52 mm imediat sub gardă, la 42 mm în zona centrală și la 0,8 mm spre vârf.

Șanțurile mediane se pot observa pe ambele fețe acoperind peste 2/3 din lamă. Lățimea lor este de 21 mm sub gardă, după care scade treptat spre vârful lamei.

Tija mânerului scade proporțional spre buton măsurând 180 mm între gardă și buton. Lățimea sa este de 30 mm, lângă gardă, și de 16 mm, lângă buton. Tija străpunge butonul și este îngroșată la capăt prin batere pentru fixarea sa.

Garda este ușor arcuită spre lamă, având lungimea de 215 mm. Profilul la capete este pătrat cu latura de 9 mm. În zona centrală de prindere profilul este dreptunghiular măsurând 12 mm x 19 mm. În prezent, garda culisează pe tija mânerului. Lângă gardă se observă un nit folosit probabil la fixarea acesteia. Butonul care este străpuns de

tija mânerului e masiv și plat având o formă poligonală cu colțurile rotunjite. Din suprafețele laterale evoluează în zonele centrale trunchiuri de con. Înălțimea butonului este de 55 mm, grosimea de 30 mm, iar lungimea de 70 mm. Centrul de greutate al spadei cade între jumătatea lamei și gardă.

Spada în discuție aparține tipului XI (H, m2, e, 11), după tipologia lui Z. K. Pinter¹, care, din punct de vedere cronologic, sunt specifice sfârșitului secolului al XIV-lea și veacului al XV-lea.

Spada de la Bumbesti – Jiu se încadrează în categoria spadelor pentru lovit și împuns, fiind utilizată atât de cavalerie, cu o singură mână, cât mai ales, de infanterie, cu două mâini².

Cele mai apropiate analogii le avem cu două spade care se află în colecția Muzeului Țării Crișurilor din Oradea³. Principala diferență este aceea că, spre deosebire de piesele orădene, spada noastră are garda ușor arcuită spre lamă.

Potrivit tipologiei propuse de A. Ruttkay⁴ se pot stabili unele asemănări cu spadele atribuite tipului XVIII care aparține cronologic sfârșitului veacului al XIV-lea.

În alte lucrări de specialitate⁵ piese similare sunt datate la sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea.

NOTE:

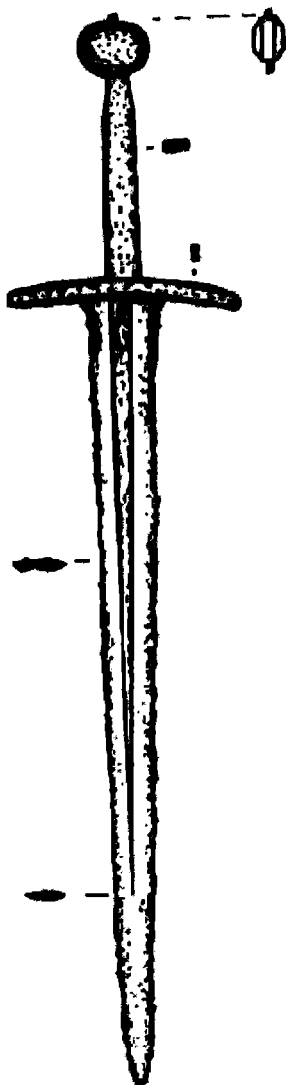
¹ Z. K. Pinter, *Spada și sabia medievală în Transilvania și Banat*, Reșița, 1999, p. 148-150.

² *Ibidem*, p. 149.

³ *Ibidem*, pl. 46/b, c.

⁴ A. Ruttkay, *Waffen und ritterausrustung des 9. Bis zur ersten hälfte des 14. Jahrhunderts in der Slowakei (II)* p. 260.

⁵ Z. K. Pinter, *op. cit.*, p. 150.

Pl. I. Spadă medievală "Bumbești - Jiu" sc. 1/7